

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 10/08/2018

Adam Bodnar

VII.564.46.2018.KD

Pan

Jarosław Szarek

Prezes Instytutu Pamięci Narodowej -

Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko

Narodowi Polskiemu

Szanowny Panie Prezesie

Rzecznik Praw Obywatelskich, stojąc na straży wolności i praw człowieka i obywatela określonych w Konstytucji RP oraz w innych aktach normatywnych, **z uwagą i troską analizuje wszelkie sygnały dotyczące problematyki zapewnienia przestrzegania wolności wyrażania poglądów oraz pozyskiwania i rozpowszechniania informacji.**

Na podstawie wniosku Przewodniczącego Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” w Instytucie Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu Rzecznik Praw Obywatelskich powziął informację o wprowadzeniu nowych zasad regulujących możliwość wypowiedzi w mediach publicznych przez pracowników. Zasady te określają listę uprawnionych do wypowiedzi w mediach pracowników, ale również odnoszą się do ich aktywności w mediach społecznościowych lub innych środkach masowego przekazu, mającej na celu ewentualną krytykę w stosunku do przełożonego, współpracowników, czy organów pracodawcy.

Praktyka taka – w opinii Rzecznika Praw Obywatelskich – może ograniczać zagwarantowaną każdemu swobodę wypowiedzi, wolności wyrażania swoich poglądów oraz pozyskiwania i rozpowszechniania informacji, a także udzielania informacji prasie,

które zagwarantowane zostały w art. 54 ust. 1 Konstytucji RP, art. 10 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności oraz art. 5 ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. *Prawo prasowe* (Dz. U. Nr 5, poz. 24 ze zm.; dalej jako: *ustawa Prawo prasowe*).

Rzecznik Praw Obywatelskich zobowiązany jest konstytucyjnie i ustawowo do wyjaśniania wszystkich wątpliwości pod kątem zapewnienia przestrzegania podstawowych praw i wolności przysługujących obywatelom. Ma też na uwadze to, że zgodnie z art. 11 ust. 2 ustawy *Prawo prasowe* w imieniu jednostek organizacyjnych, informacji obowiązani są udzielać kierownicy tych jednostek, ich zastępcy, rzecznicy prasowi lub inne upoważnione osoby, w granicach obowiązków powierzonych im w tym zakresie. Niemniej jednak należy przypomnieć, że z wolności wyrażania swoich poglądów oraz pozyskiwania i rozpowszechniania informacji, dotyczących spraw będących przedmiotem publicznego zainteresowania i mających publiczne znaczenie (art. 54 ust. 1 Konstytucji RP) oraz prawa do krytyki wynika, że każdy może udzielać informacji prasie w imieniu własnym, zgodnie ze swoją wiedzą i kompetencjami (art. 5 ust. 1 ustawy *Prawo prasowe*). Ponadto, kierownicy jednostek organizacyjnych zobowiązani są ustawowo do umożliwienia dziennikarzom nawiązania kontaktu z pracownikami oraz swobodnego zbierania wśród nich informacji i opinii (art. 11 ust. 2 ustawy *Prawo prasowe*). Odnosząc się natomiast do konsekwencji prawnych, jakie grożą pracownikom za niestosowanie się do wprowadzonych przez Pana Prezesa zasad, pragnę zaznaczyć, że pracownik, który udzielił informacji prasie w imieniu własnym nie może być z tego powodu narażony na uszczerbek lub zarzut, jeżeli działał w granicach dozwolonych prawem (art. 5 ust. 2 ustawy *Prawo prasowe*).

Wolność wyrażania swoich poglądów oraz pozyskiwania i rozpowszechniania informacji stanowi jeden z fundamentów demokratycznego społeczeństwa oraz podstawowych warunków jego rozwoju i samorealizacji każdej jednostki. Opisane we wniosku Przewodniczącego Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarności” w Instytucie Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu działania podejmowane przez Pana Prezesa rodzą jednak obawy Rzecznika Praw Obywatelskich, iż tworzyć mogą „mrożący skutek” chociażby dla debaty publicznej, który w szczególności przejawiać się będzie w przyszłości powstrzymaniem się od komentowania

ewentualnych kontrowersyjnych wydarzeń dotyczących podmiotu, jakim jest Instytut Pamięci Narodowej.

Mając na uwadze powyższe, działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. *o Rzeczniku Praw Obywatelskich* (Dz. U. z 2017 r. poz. 958 ze zm.), **zwracam się do Pana Prezesa z uprzejmą prośbą o przedstawienie stanowiska w niniejszej sprawie.**

Z wyrazami szacunku

(podpis na oryginale)